

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

22 oktober 2003

B5-0436/2003 }
B5-0440/2003 }
B5-0445/2003 }
B5-0449/2003 }
B5-0450/2003 }
B5-0452/2003 } RC1

GEZAMENLIJKE ONTWERPRESOLUTIE

ingediend overeenkomstig artikel 50, lid 5 van het Reglement door

- John Bowis en Albert Jan Maat, namens de PPE-DE-Fractie
- Richard Corbett en Margrietus J. van den Berg namens de PSE-Fractie
- Ole Andreasen namens de ELDR-Fractie
- Bart Staes, Joost Lagendijk, Matti Wuori, Per Gahrton en Marie Anne Isler Béguin namens de Verts/ALE-Fractie
- Pernille Frahm namens de GUE/NGL-Fractie
- Bastiaan Belder namens de EDD-Fractie

ter vervanging van de ontwerpresoluties ingediend door de volgende fracties:

- PSE (B5-0436/2003),
- ELDR (B5-0440/2003),
- EDD (B5-0445/2003),
- GUE/NGL (B5-0449/2003),
- PPE-DE (B5-0450/2003),
- Verts/ALE (B5-0452/2003),

over Turkmenistan en de andere landen van Centraal-Azië

RC\510937NL.doc

PE 337.870}
PE 337.874}
PE 337.879}
PE 337.883}
PE 337.884}
PE 337.886} RC1

NL

NL

Resolutie van het Europees Parlement over Turkmenistan en de andere landen van Centraal-Azië

Het Europees Parlement,

- onder verwijzing naar zijn eerdere resoluties over Kazachstan, Kyrgyzstan, Tadzjikistan, Turkmenistan en Oezbekistan,
 - onder verwijzing naar zijn verslag over de mensenrechtensituatie in de wereld in 2003,
 - gezien de in mei 1998 ondertekende partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en Turkmenistan, die nog niet van kracht is, en de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomsten met Kazachstan, Kyrgyzstan en Oezbekistan, waarin ook een mensenrechtenclausule is opgenomen,
 - gezien het strategiedocument voor Centraal-Azië in de periode 2002-2006 van de Europese Commissie,
 - gezien de verklaringen van de EU over Turkmenistan van 19 december 2002, 20 maart 2003 en 4 april 2003,
 - gezien de verklaringen van het EU-voorzitterschap over Turkmenistan van 10 december 2002 en 20 januari 2003,
 - gezien de resolutie van VN-Mensenrechtencommissie over de mensenrechtensituatie in Turkmenistan van 16 april 2003,
 - gezien de door Turkmenistan in het kader van het ICCPR, het ICESCR, het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie, het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing, en andere belangrijke mensenrechtenverdragen aangegane verplichtingen,
- A. overwegende dat Turkmenistan stelselmatig al zijn verplichtingen in het kader van de bovenvermelde internationale verdragen met voeten treedt,
- B. overwegende dat de toch al belabberde mensenrechtensituatie in Turkmenistan de laatste tijd nog dramatisch is verslechterd en dat er aanwijzingen zijn dat dit Centraal-Aziatische land zich heeft ontwikkeld tot een van de ergste totalitaire systemen ter wereld,
- C. overwegende dat Turkmenistan consequent de verplichtingen heeft genegeerd die het is aangegaan in het kader van een aantal belangrijke mensenrechtenverdragen waarbij het partij is, dat het zich stelselmatig heeft onttrokken aan de toepassing van de aanbevelingen die zijn vervat in het verslag van de speciale rapporteur van de OVSE voor Turkmenistan van maart 2003 en in de resolutie van de VN-Mensenrechtencommissie van april 2003,

RC\510937NL.doc

PE 337.870}
PE 337.874}
PE 337.879}
PE 337.883}
PE 337.884}
PE 337.886} RC1

- D. overwegende dat Turkmenistan nog steeds een eenpartijstaat is, waar de burger- en politieke rechten, inclusief de vrijheid van meningsuiting, godsdienst, vereniging en vergadering rigoureuus zijn beperkt en dat etnische minderheden op grote schaal worden gediscrimineerd,
- E. overwegende dat de verslechterde situatie op het gebied van gezondheidszorg en onderwijs in Turkmenistan heeft geleid tot de sluiting van belangrijke wetenschappelijke en culturele instellingen en tot het vertrek van goed opgeleid en gekwalificeerd vakpersoneel,
- F. overwegende dat religieuze congregaties zich krachtens de wet op de vrijheid van geweten en religieuze organisatie bij de overheid moeten laten registreren, en dat er zich sinds de herregistratie van religieuze organisaties begin 1997 verplicht werd gesteld slechts twee - de Russisch-orthodoxe kerk en de soennitische moslims - hebben mogen laten registreren, terwijl alle andere organisaties zwaar worden gediscrimineerd,
- G. overwegende dat leden van religieuze groeperingen die niet officieel worden erkend, al sinds jaren geen openbare religieuze activiteiten meer mogen ontplooiën en worden onderworpen aan arrestatie, deportatie, interne verbanning, uitzetting en allerlei vormen van mishandeling,
- H. overwegende dat politieke gevangenen naar verluidt slecht worden behandeld en na oneerlijke processen langdurige gevangenisstraffen opgelegd krijgen, en dat zij de noodzakelijke medische verzorging moeten ontberen,
- I. overwegende dat de autoriteiten na een zogenaamde staatsgreep in november 2002 zijn overgegaan tot massale arrestaties en dat er geloofwaardige berichten de ronde doen over foltering en mishandeling van regeringsopponenten en hun familieleden,
- J. overwegende dat er ook onder de vervolgte familieleden gevallen zijn voorgekomen van uitzetting, inbeslagname van bezittingen en ontslag uit hun baan,
- K. overwegende dat diverse tegenstanders van het regime zijn veroordeeld tot gevangenisstraffen gaande tot levenslange opsluiting na flagrant oneerlijke schertsprocessen waarbij geen onafhankelijke waarnemers werden toegelaten en dat een aantal van hen naar verluidt in gevangenschap is omgekomen,
- L. overwegende dat de Halk Maslakhaty (Volksraad) een decreet heeft uitgevaardigd waarbij alle kritiek op de president en zijn beleid als landverraad wordt beschouwd en maximaal met levenslange hechtenis kan worden bestraft,
- M. overwegende dat de regering de "Rukhnama", een door de president geschreven "heilig" boek, tot de nieuwe spirituele leidraad heeft verheven en dat het bestuderen van dit werk op scholen en universiteiten en bij overheidsinstellingen verplicht is gesteld,

Met betrekking tot Kazachstan, Kyrgyzstan, Tadzjikistan en Oezbekistan

- N. overwegende dat de verbetering van de mensenrechtensituatie in Kazachstan wordt overschaduwd door mediacensuur en door processen die volgens de OVSE-normen niet als rechtvaardig kunnen worden beschouwd,
- O. overwegende dat de mensenrechtensituatie in Kyrgyzstan wordt overschaduwd door gevallen van mishandeling tegen oppositiefiguren, journalisten, medewerkers van niet-gouvernementele organisaties en mensenrechtenactivisten,
- P. overwegende dat de mensenrechtensituatie in Tadzjikistan de laatste jaren is verbeterd, maar dat de beperkingen op de vrijheid van meningsuiting en geweten en de frequente toepassing van de doodstraf impliceren dat er nog veel ruimte is voor hervormingen, wil het land voldoen aan de mensenrechtenbepalingen die deel uitmaken van de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomsten die het met de EU heeft gesloten,
- Q. overwegende dat er ook in Oezbekistan sprake is van partiële vooruitgang waar het de ontwikkeling van de rechtsstaat en de openheid in de media betreft en dat er tal van NGO's in het land mogen opereren, maar dat de vrijheid van meningsuiting nog steeds wordt onderdrukt en de mensenrechten nog steeds worden geschonden, zoals nog maar eens overduidelijk is gebleken bij het proces tegen de Oezbeekse journalist Roeslan Sharipov, die achter gesloten deuren is berecht en tot vier jaar hechtenis is veroordeeld op beschuldiging van homoseksuele activiteiten,

Met betrekking tot Turkmenistan

- 1. betreurt de verslechtering van de mensenrechtensituatie in Turkmenistan,
- 2. roept de Turkmeense regering op, alle aanbevelingen in de resolutie die de VN-Mensenrechtencommissie op haar 59ste zitting in april 2003 heeft goedgekeurd, ten uitvoer te leggen, evenals de door OVSE-rapporteur prof. Emmanuel Decaux in zijn rapport van maart 2003 gedane aanbevelingen;
- 3. dringt er bij de Turkmeense autoriteiten op aan, zich te houden aan de verplichtingen die voor Turkmenistan voortvloeien uit het internationale recht en een einde te maken aan de aanvallen op en de foltering en mishandeling van politieke opposenten;
- 4. verzoekt de regering van Turkmenistan een onpartijdig en diepgaand onderzoek in te stellen naar alle berichten omtrent gedetineerden die in gevangenschap zijn omgekomen, waarbij met name moet worden gedacht aan Amanmukhamed Yklymov, A. Prokofiev en voormalig parlamentsvoorzitter Tagan Khallyev;
- 5. roept de regering van Turkmenistan op, een onpartijdig en diepgaand onderzoek in te stellen naar alle vermeende gevallen van foltering en mishandeling van gedetineerden, met inbegrip van de voormalige ministers van Buitenlandse Zaken van Turkmenistan, de

RC\510937NL.doc

PE 337.870}
PE 337.874}
PE 337.879}
PE 337.883}
PE 337.884}
PE 337.886} RC1

ambassadeurs Boris Shikhmuradov en Batyr Berdyev, alsmede het voormalige hoofd van het presidentieel bestuur, ambassadeur Yazgeldi Gundogdyev, en degenen die daarvoor verantwoordelijk blijken te zijn voor het gerecht te dagen en de slachtoffers volledig schadeloos te stellen;

6. verzoekt de regering van Turkmenistan onmiddellijk en onvoorwaardelijk alle op gewetensgronden veroordeelde gedetineerden, met inbegrip van Nikolay Shelekhov en Kurban Zakirov, alsmede politiek gedetineerde Mukhametkuli Aymuradov, die in 1995 op onterechte gronden is veroordeeld, op vrije voeten te stellen;
7. verzoekt de regering van Turkmenistan ervoor te zorgen dat al degenen die in verband met de gebeurtenissen van 25 november 2002 zijn veroordeeld en alle andere politieke gevangenen die op onterechte gronden zijn veroordeeld, opnieuw worden berecht volgens procedures die voldoen aan de internationale rechtvaardigheidsnormen en erop toe te zien dat onafhankelijke waarnemers toestemming krijgen om de processen bij te wonen;
8. roept de Turkmeense autoriteiten op, het Internationaal Comité van het Rode Kruis toegang te verschaffen tot alle gevangenen;
9. roept de Turkmeense autoriteiten op, niet-gouvernementele organisaties en activisten van maatschappelijke groeperingen toestemming te verlenen om hun vreedzame activiteiten uit te oefenen zonder te worden mishandeld of vervolgd en om zich te laten registreren en vrij te opereren;
10. roept de Turkmeense autoriteiten op, ervoor te zorgen dat onafhankelijke waarnemers toegang krijgen tot strafrechtsprocessen;
11. verzoekt de regering van Turkmenistan politieke oppositiepartijen toestemming te geven om zich te laten registreren zonder met gevangenneming, detentie of mishandeling te worden bedreigd;
12. roept de regering van Turkmenistan op, het beginsel van vrijheid van godsdienst te respecteren, alle beperkingen op de activiteiten van religieuze minderheden op te heffen en het presidentieel decreet tot beperking van de registratie van religieuze groeperingen in te trekken;
13. roept de regering van Turkmenistan op, in snel tempo over te gaan tot de invoering van de democratie en de rechtsstaat, democratische verkiezingen onder toezicht van internationale waarnemers te laten plaatsvinden en de legitieme bevoegdheden van het parlement te herstellen;
14. verzoekt de regering van Turkmenistan een einde te maken aan de gedwongen binnenlandse hervestigingspolitiek, het constitutionele verbod op het voeren van de dubbele nationaliteit op te heffen, het verplicht gebruik van uitreisvisa af te schaffen en het recht om in het buitenland te gaan studeren opnieuw in te voeren;

15. verzoekt de regering van Turkmenistan het recht om zich vrij te verplaatsen te handhaven door o.a. onmiddellijk en definitief af te zien van de uitreisvisumverplichting, het verplicht voeren van een verblijfsvergunning en de verplichte binnenlandse hervestigingspolitiek;

Met betrekking tot Kazachstan, Kyrgyzstan, Tadzjikistan en Oezbekistan

16. is ingenomen met de vrijlating van de politieke gedetineerde Mukhtar Ablyazov door de Kazachse autoriteiten;
17. roept de regering van Kazachstan op, de nog resterende politieke gedetineerden, en met name Galymzhan Zhakiyanov, medeoprichter van "Democratisch Alternatief Kazachstan" en de onafhankelijke journalist Sergei Duvanov onvoorwaardelijk vrij te laten;
18. dringt aan op de onmiddellijke vrijlating van oppositieleider Felix Kulov in Kyrgyzstan en van oppositieleider Muhammad Bekjanov in Oezbekistan;
19. dringt er bij de Kazachse regering op aan, over te gaan tot hervorming van de wetgeving inzake politieke diffamatie, waardoor het de vrije pers onmogelijk werd gemaakt enigerlei vorm van kritiek te leveren op overheidsfunctionarissen, op straffe van vervolging wegens eerroof, die vaak resulteert in onbetaalbaar hoge boetes, welke kranten en nieuwsbladen niet kunnen opbrengen, zodat zij tot sluiting werden gedwongen;
20. merkt op dat soortgelijke preoccupaties in mindere mate gelden ten aanzien van de persvrijheid in Kyrgyzstan;
21. roept de regering van Kyrgyzstan op, de beginselen van vrijheid van meningsuiting en vergadering te eerbiedigen en een moratorium in te stellen op het aanspannen van arbitraire civiele procedures door overheidsfunctionarissen tegen journalisten en onafhankelijke mediaorganen;
22. verzoekt de regering van Tadzjikistan de beginselen van vrijheid van meningsuiting te respecteren door het uitoefenen van pressie en intimidatie op journalisten te doen ophouden;
23. roept de regering van Oezbekistan op, een eind te maken aan de vervolging tegen en het creëren van een klimaat van angst onder mensenrechtenactivisten, de beginselen van de vrijheid van meningsuiting te eerbiedigen en Roeslan Shapirov onverwijld vrij te laten;
24. verzoekt de Commissie buitenlandse zaken via haar werkgroep "Mensenrechten" een evaluatie op te maken van de mensenrechtensituatie in de landen van Centraal-Azië, te weten Kazachstan, Kyrgyzstan, Oezbekistan, Tadzjikistan en Turkmenistan;

25. verzoekt de Commissie de democratiseringsprogramma's voor deze landen in het kader van TACIS te intensiveren en verder uit te breiden, met name ter bevordering van de vrijheid van de media en de onafhankelijkheid van het justitieel apparaat;
26. verzoekt de Raad een gemeenschappelijke strategie voor de Centraal-Aziatische republieken te ontwikkelen teneinde de betrekkingen van de EU met deze landen effectiever, consistentener en duidelijker gestalte te geven;
27. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de regering Turkmenistan, de regering van Kazachstan, de regering van Kyrgyzstan, de regering van Tadzjikistan, de regering van Oezbekistan en de regering van de Russische Federatie.